EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2023
COM(2023) 613 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Kypru na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2023

{SWD(2023) 613 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Kypru na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru přispívá k hospodářskému a sociálnímu oživení a k provádění udržitelných reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

---

1 Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023[4], jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 23. března 2023 Evropská rada. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2023, ve které je Kypr uveden mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Kypru na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 16. května 2023, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 13. března 2023.

(3) Třebaže ekonomiky EU vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Evropská unie pevně stojí při Ukrajině a její agenda hospodářské a sociální politiky se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity EU.

(4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení *„Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“*[5], jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán doplňuje pokračující úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Cílem plánu je vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů EU v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Plán se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala sdělení *„Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“*[6], jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jeho cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly EU a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

(5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(6) Nařízení o plánu REPowerEU[7] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v EU a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Nařízení členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení o plánu REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

(7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024. Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik[8]. Komise v něm vzpomenula, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst. Členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % HDP a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým energetickým tlakům, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná, diferencovaná a formulovaná na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo v jejím sdělení o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU[9]. Na základě doporučení Komise by všechny členské státy měly i nadále chránit investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost i z dalších fondů EU, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

(8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí. Hlavním cílem návrhů je

---

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic. Návrhy mají za cíl poskytnout členským státům větší kontrolu nad koncipováním jejich střednědobých plánů a zároveň zavést přísnější režim prosazování, aby se zajistilo, že budou plnit závazky přijaté ve svých střednědobých fiskálně-strukturálních plánech. Cílem je dokončit legislativní činnost v roce 2023.

(9) Dne 17. května 2021 předložil Kypr Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru[10]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Kypr uspokojivě splnil příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(10) Dne 9. května 2023 předložil Kypr svůj národní program reforem na rok 2023 a dne 2. května 2023 svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Kypr dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Kypru[11] pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Kypr učinil při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Kypr provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Kypru poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Kypru při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Kypru provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 24. května 2023 zveřejnila jeho výsledky[12]. Dospěla k závěru, že se Kypr potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Zejména slabiny související se soukromým, veřejným a vnějším dluhem se celkově zmírnily, ale nadále vyvolávají obavy. Zejména vysoké zadlužení včetně úvěrů se selháním se výrazně snížilo a očekává se, že se bude snižovat i nadále, zatímco schodky běžného účtu zůstávají problémem. Soukromý dluh se od roku 2015 snižuje, s výjimkou roku 2020 v souvislosti s krizí COVID-19, a očekává se, že v letošním a příštím roce bude nadále klesat, což bude podpořeno růstem nominálního HDP. Vyšší úrokové sazby by však mohly vyvíjet tlak na dluhovou službu, neboť převládají úvěry s pohyblivou úrokovou sazbou. Výše soukromého a vnějšího dluhu je ovlivněna přítomností účelově založených subjektů na Kypru, které zvyšují jejich úroveň, ale pro ekonomiku představují omezená rizika. Objem úvěrů se selháním v držení bank se v posledních

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne [datum] o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru (ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1).

[11] SWD(2023) 613 final.

[12] SWD(2023) 635 final.

letech výrazně snížil díky prodeji úvěrů se selháním, odpisům, splátkám v hotovosti, ozdravným opatřeím a swapům dluhu za aktiva. Veřejný dluh neustále klesá; klesl pod úroveň před pandemií a očekává se, že v letech 2023 a 2024 bude klesat i nadále. Navzdory oživení cestovního ruchu se v roce 2022 zvýšil vysoký schodek běžného účtu, což odráželo silnou domácí poptávku a vysoké ceny energií; očekává se, že se v tomto a příštím roce poněkud sníží, ale i nadále zůstane vysoký. Politická reakce je příznivá. Očekává se, že několik opatření obsažených v plánu pro oživení a odolnost pomůže diverzifikovat ekonomiku, podpoří růst vývozu a zmírní přílišnou závislost na dovozu ropy. V rámci plánu pro oživení a odolnost byl v polovině roku 2022 přijat balíček pozměňujících zákonů o společnostech nabývajících úvěry a o správcích úvěrů, které zlepšují jejich pracovní prostředí a podporují snižování objemu úvěrů se selháním. Po několika prodlouženích skončilo letos v únoru pozastavení zabavení majetku: účinný rámec pro zabavení majetku je klíčem k tomu, aby byli dlužníci motivováni k účasti na restrukturalizaci úvěrů, aby se dále omezily úvěry se selháním v ekonomice, aby pomohl snížit soukromé zadlužení a posílil platební kázeň.

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem[13] se saldo veřejných financí Kypru zlepšilo ze schodku ve výši 2,0 % HDP v roce 2021 na přebytek ve výši 2,1 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl ze 101,2 % HDP na konci roku 2021 na 86,5 % na konci roku 2022.

(14) Na saldo veřejných financí dopadají opatření fiskální politiky, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. V roce 2022 zahrnovala tato opatření snižující příjmy snížení spotřební daně z pohonných hmot (benzin a motorová nafta o 7 centů na litr a topné palivo o 5,37 centů na litr) pro všechny spotřebitele a snížení sazby DPH ze spotřeby elektřiny pro domácnosti z 19 % na 9 % (s dalším snížením pro zranitelné domácnosti na 5 %); zatímco tato opatření zvyšující výdaje zahrnovala dotování zvýšení sazeb za elektřinu, které pokrývalo 50 % až 100 % tohoto zvýšení. Za účelem provádění posledně uvedeného opatření poskytuje vláda platby kyperskému úřadu pro elektřinu, který je plně ve vlastnictví státu. Komise odhaduje čisté rozpočtové náklady na všechna tato opatření v roce 2022 na 0,7 % HDP. Na saldo veřejných financí rovněž dopadají rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19 zároveň klesly z 2,9 % v roce 2021 na 0,3 % HDP v roce 2022.

(15) V doporučení ze dne 18. června 2021 Rada Kypru[14] doporučila, aby v roce 2022 udržoval podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachoval investice financované z vnitrostátních zdrojů.

(16) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky[15] v roce 2022 neutrální, což bylo v kontextu vysoké inflace vhodné. V souladu s doporučením Rady Kypr nadále

---

13 Eurostat – Euroindikátory, 47/2023, 21.4.2023.

14 Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 58).

15 Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako změna primárních výdajů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů), s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ve vztahu ke střednědobému potenciálnímu růstu. Další podrobnosti viz rámeček 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

podporoval oživení investicemi, které mají být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU činily v roce 2022 celkem 1,4 % HDP (1,6 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU v roce 2022 byl způsoben počáteční fází nového programového období pro ostatní fondy EU. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky[16] bude mít utlumující povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. V rozporu s doporučením Rady Kypr proto nezachoval investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl neutrální povahu. Kypr proto měl růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

(17) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v programu stability z roku 2023, je v roce 2023 optimistický a poté realistický. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2023 o 2,8 % a v roce 2024 o 3,0 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá nižší růst reálného HDP ve výši 2,3 % v roce 2023 a 2,7 % v roce 2024, zejména v důsledku nižšího příspěvku domácí poptávky k růstu.

(18) Ve svém programu stability z roku 2023 vláda očekává, že se celkový přebytek veřejných financí mírně sníží z 2,1 % v roce 2022 na 2,0 % HDP v roce 2023. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit ze 86,5 % na konci roku 2022 na 81,1 % na konci roku 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá v roce 2023 přebytek veřejných financí ve výši 1,8 % HDP. To je v souladu s přebytkem předpokládaným v programu stability. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 80,4 % na konci roku 2023.

(19) Očekává se, že na saldo veřejných financí budou v roce 2023 nadále dopadat opatření fiskální politiky přijatá ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. Sestávají z opatření prodloužených z roku 2022 (zejména: snížení spotřební daně z pohonných hmot pro všechny spotřebitele a dotování zvýšení sazeb za elektřinu). V jarní prognóze Komise z roku 2023 se předpokládá, že čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření budou v roce 2023 činit 0,4 % HDP[17]. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a mnohá z nich nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se částka cílených podpůrných opatření, která mají být zohledněna při posuzování souladu s doporučením pro rok 2023, v jarní prognóze Komise z roku 2023 odhaduje na 0,0 % HDP v roce 2023 (ve srovnání s 0,1 % HDP v roce 2022).

(20) Dne 12. července 2022 Komise doporučila[18] Kypru přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistil, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z

---

16 Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,2 procentního bodu HDP.

17 Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

18 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Kypru a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 104).

vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[19], a bral přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Kypr by se měl připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Kypru bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(21) V jarní prognóze Komise z roku 2023 se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude v roce 2023 celkově neutrální (–0,1 % HDP). To navazuje na neutrální nastavení fiskální politiky v roce 2022 (0,0 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 neutrální povahu a bude činit 0,0 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, o 0,1 % HDP. Celkově lze říci, že předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 0,8 % HDP, zatímco u příspěvku investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky se předpokládá, že bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,8 procentního bodu[20]. Kypr proto plánuje, že bude financovat dodatečné investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá se, že zachová investice financované z vnitrostátních zdrojů. Plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako je systém řízení kyperského trhu s elektřinou, výstavba nových energeticky účinných budov, včetně nové nemocnice pro duševně nemocné, zlepšení energetické účinnosti škol a zlepšení zabezpečení dodávek vody pro regiony Nikósie a Larnaky prostřednictvím výstavby vodní nádrže, které jsou částečně financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU.

(22) Podle programu stability by se měl přebytek veřejných financí zvýšit na 2,3 % HDP v roce 2024. Zvýšení v roce 2024 odráží zejména zvýšení příspěvků na sociální zabezpečení od 1. ledna 2024. Poměr veřejného dluhu k HDP by měl podle projekcí v programu na konci roku 2024 klesnout na 72,9 %. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky přebytek veřejných financí ve výši 2,1 % HDP v roce 2024. To je v souladu s přebytkem předpokládaným v programu. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 72,5 % na konci roku 2024.

(23) Program stability předpokládá v roce 2024 postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky. Komise rovněž předpokládá postupné úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To vychází z předpokladu, že nedojde k opětovnému zvýšení cen energií.

---

[19] Podle jarní prognózy Komise z roku 2023 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu Kypru, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 8,2 % v nominálním vyjádření.

[20] Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít neutrální povahu a dosáhne 0,0 procentního bodu HDP.

(24) Kypr plánuje v rámci programu splnit střednědobý rozpočtový cíl – strukturální rozpočtové saldo ve výši 0,0 % HDP – v roce 2023 a zachovat jej po celou zbývající část programového období. Na základě jarní prognózy Komise z roku 2023 se očekává strukturální saldo ve výši +0,9 % HDP v roce 2023 a +1,3 % HDP v roce 2024, což je nad úrovní střednědobého rozpočtového cíle. K posílení vnější pozice v roce 2024 přispěje i obezřetná fiskální politika.

(25) Za předpokladu nezměněné politiky jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů[21] v roce 2024 porostou o 3,6 %.

(26) Podle programu se očekává, že veřejné investice se sníží z 3,0 % HDP v roce 2023 na 2,8 % HDP v roce 2024. Nižší investice odrážejí konstantní úroveň nominálních investic při vyšším HDP.

(27) Program stability nastiňuje střednědobý fiskální vývoj do roku 2026. Podle programu by měl přebytek veřejných financí zůstat v roce 2025 konstantní na úrovni 2,3 % HDP a do roku 2026 by se měl zvýšit na 2,4 %. Saldo veřejných financí je proto naplánováno tak, aby v průběhu programového období splňovalo příslušnou referenční hodnotu stanovenou ve Smlouvě. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit ze 72,9 % na konci roku 2024 na 60,1 % do konce roku 2026.

(28) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Probíhá provádění kyperského plánu pro oživení a odolnost, avšak s rizikem určitého zpoždění. Kypr předložil jednu žádost o platbu, která odpovídá 14 milníkům a cílům plánu a vedla k celkovému vyplacení částky ve výši 85 milionů EUR. Kyperský plán pro oživení a odolnost je svou povahou relativně rozsáhlý a složitý. Silná správa a průběžné monitorování plánu pro oživení a odolnost mají zásadní význam pro minimalizaci rizika zpoždění. Očekává se, že kyperský plán pro oživení a odolnost bude zrevidován tak, aby zahrnoval opatření plánu REPowerEU a zohledňoval snížený maximální finanční příspěvek. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Kypru v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

(29) Programové dokumenty Kypru v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má na Kypru zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(30) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost, čelí Kypr řadě dalších výzev v souvislosti s podnikatelským prostředím, zejména pokud jde o správu a řízení státem vlastněných subjektů, zavádění obnovitelných

[21] Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů bez započtení diskrečních příjmových opatření a bez úrokových výdajů a cyklických výdajů v nezaměstnanosti.

zdrojů energie, vylepšení a modernizaci elektrizační soustavy, propojení energetických soustav, energetickou účinnost, udržitelnou dopravu a zelené dovednosti.

(31) Systém správy a řízení vykazuje mezery, pokud jde o mezinárodní standardy (např. doporučení Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj týkající se správy a řízení státem vlastněných subjektů a soubor nástrojů Světové banky pro správu a řízení státem vlastněných subjektů). Vyšší efektivnost a účinnost státem vlastněných subjektů by zajistily zejména posílená transparentnost a vyšší odpovědnost za finanční výsledky a veřejné cíle. To platí i pro zavedení osvědčených postupů, například transparentní a na zásluhách založený postup jmenování do řídicích orgánů státem vlastněných subjektů. Stávající situaci by rovněž zlepšil přesun funkce vlastnictví státem vlastněných subjektů z politicky zaměřených odvětvových ministerstev na specializovaný ústřední subjekt nebo alespoň zřízení centralizovaného monitorovacího útvaru na ministerstvu financí. Zlepšení správy a řízení by pomohlo zajistit včasné dokončení klíčových veřejných investičních projektů státem vlastněných subjektů, což by následně usnadnilo zelenou a digitální transformaci. Opatření týkající se státem vlastněných subjektů by zvýšila účinnost správy a řízení na Kypru a spravedlivost a transparentnost trhu pro místní a zahraniční podniky. To je v souladu s cíli dlouhodobé strategie pro Kypr a příslušným akčním plánem (v rámci oblasti iniciativy „Modernizovat státem vlastněné podniky a vytvořit náležité pobídky pro inovace a efektivnost“). Politiky zaměřené na zlepšení správy a řízení státem vlastněných subjektů mohou rovněž pomoci zvýšit efektivnost veřejného sektoru.

(32) Úplný potenciál obnovitelných zdrojů energie na Kypru by bylo možné dále uvolnit, zejména dalšími investicemi do vylepšení a modernizace elektrizační soustavy a volbou síťového zařízení pro ukládání energie. Vhodným ekonomickým nástrojem k urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie mohou být smlouvy o nákupu elektřiny a rozdílové smlouvy. Kypr v současné době nepoužívá plyn, ropa však tvoří 83,2 % celkové skladby zdrojů energie. Vzhledem k velkým výkyvům v cenách energií na světových trzích je z hlediska udržitelnosti kyperského hospodářství zásadní snížit jeho vysokou závislost na ropě, kterou všechnu dováží. Aby Kypr diverzifikoval dodávky energie a snížil závislost na dovozu, bylo by pro něj přínosné další propojení elektroenergetických soustav a rozšíření obnovitelných zdrojů energie, jakož i nové investice do infrastruktury a sítí. Kromě toho by bylo možné rozšířit a urychlit politiky týkající se energetické účinnosti, aby se omezil růst spotřeby energie, který je výrazně nad průměrem EU. Předpokládá se, že opatření v oblasti energetické účinnosti přispějí i k řešení energetické chudoby, kterou trpí velká část obyvatelstva (19,4 %v roce 2021), dle potřeby i s využitím fondů politiky soudržnosti. Kypru by prospěl přechod na udržitelnou dopravu. Ostrov je v současné době závislý na soukromé dopravě a celé odvětví dopravy bylo v roce 2020 odpovědné za 21 % celkových emisí skleníkových plynů a podíl elektromobilů na nových registracích a počet dobíjecích stanic na jedno vozidlo je nejnižší v EU. Aby Kypr splnil cíle balíčku „Fit for 55“, je nutné zvýšit ambice v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a zvýšit cíle v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti.

(33) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. V roce 2022 se několik povolání se specifickými dovednostmi nebo znalostmi potřebnými pro zelenou transformaci potýkalo s nedostatkem pracovních sil a klíčová odvětví (např. stavebnictví, výroba) zaznamenala rostoucí míru volných pracovních míst. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil,

jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané pracovní síly, která je v nabídce, je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce.

(34) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability [konvergenční program] z roku 2023 a její stanovisko[22] je promítnuto do níže uvedeného doporučení č. 1.

(35) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a zachovávala pobídky pro zelenou transformaci, a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Kypru doporučení č. 1, 2, 3 a 4.

(36) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a na toto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2023 a program stability z roku 2023. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit slabiny související se soukromým, veřejným a vnějším dluhem. Doporučení č. 2 přispívá k provedení doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 přispívají jak k řešení nerovnováh, tak k provedení doporučení pro eurozónu v souladu s 35. bodem odůvodnění.

DOPORUČUJE Kypru v období 2023–2024:

1. Ukončit podpůrná opatření v oblasti energetiky, která byla v platnosti do konce roku 2023. Pokud by obnovení růstu cen energií vyžadovalo podpůrná opatření, zajistit, aby tato opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků a aby byla fiskálně dostupná, a zachovat pobídky k úsporám energie. Při zachování zdravé fiskální pozice v roce 2024 zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné čerpání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména s cílem podpořit zelenou a digitální transformaci.

   Usnadnit snižování soukromého dluhu, mimo jiné zavedením účinného rámce pro zabavení majetku.

   V období po roce 2024 pokračovat v provádění investic a reforem vedoucích k vyššímu udržitelnému růstu a zachovat obezřetnou střednědobou fiskální pozici.

[22] Podle čl. 5 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

2. Zvýšit tempo provádění svého plánu pro oživení a odolnost, mimo jiné zajištěním odpovídající správní kapacity, a urychleně dokončit kapitolu REPowerEU, s cílem neprodleně zahájit její provádění. Pokračovat v urychleném provádění programů politiky soudržnosti v úzkém napojení na plán pro oživení a odolnost a v souladu s tímto plánem.

3. Přijmout opatření ke zlepšení správy a řízení státem vlastněných subjektů v souladu s mezinárodními standardy.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech a dále diverzifikovat dodávky energie. Lépe využívat veškerý nevyužitý potenciál pro výrobu obnovitelné energie, urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie pomocí vhodných ekonomických nástrojů a dalších investic do vylepšení a modernizace elektrizační soustavy, včetně zařízení pro ukládání energie. Urychlit rozvoj propojení elektroenergetických soustav. Rozšířit a urychlit opatření v oblasti energetické účinnosti, mimo jiné s cílem řešit energetickou chudobu, jakož i přechod k udržitelné dopravě. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně